узгодженість дій всіх функціональних підрозділів підприємства. Вона вказує напрям, у якому слід розвивати логістичну систему підприємства.

Вирішення проблеми застосування концепції логістики до вітчизняної системи управління потребує її адаптації до особливостей сільського господарства, а також необхідності створення відповідної науково-практичної бази. Специфіка галузі визначає особливе відношення до процесів постачання підприємств усіма видами сировини і матеріалів, оскільки вирощування рослин і тварин та підтримка високої продуктивності вимагає особливої уваги до якості сировини, що постачається, своєчасності постачань. З огляду на швидкопсувний характер готової продукції тваринництва і сезонність рослинницької продукції, немаловажну роль грають процеси вибору ефективних каналів розподілу і доведення продукції до кінцевого споживача.

Застосування концепції логістики до процесів виробництва дозволяє з максимальною ефективністю використати потенціал системного підходу, що створює передумови стійкого розвитку підприємств. З іншого боку, зростання конкуренції на вітчизняному та зарубіжному ринках, розширення номенклатури продукції, збільшення її обсягів вимагає пошуку нових конкурентних переваг, що зумовлює прагнення до нових управлінських рішень. Логістичний підхід до управління діяльністю сільськогосподарського підприємства змінює пріоритети в управлінні ресурсами з кінцевого продукту на потокові процеси, що дозволяє розглядати як основу функціонування підприємства рух матеріальних та супутніх потоків. Одним із стратегічних завдань при цьому стає задоволення потреб споживачів за допомогою забезпечення ефективної взаємодії підсистем підприємства, пов'язаних з потоковими процесами.

УПРАВЛІННЯ КРЕДИТНИМ РИЗИКОМ КОМЕРЦІЙНОГО БАНКУ

Захарченко Н.В.
кандидат економічних наук, старший викладач
кафедри економіки та моделювання ринкових відносин
Гудима А.С.
студентка 4-го курсу напряму підготовки «Фінанси та кредит»
Одеський національний університет ім. І.І. Мечникова
м. Одеса, Україна

Ситуації в економіці та людській діяльності, коли виникають ризики, зустрічаються дуже часто. Неможливо повністю спрогнозувати та ліквідувати події, які спричиняють ризик, тому навіть дієві рішення можуть негативно вплинути на капітал банку та привести до збитків. В умовах фінансової кризи та нестабільної ситуації в країні актуальним становиться питання оцінки фінансового стану компаній, які знаходяться у кредитному портфелі банку, а також обґрунтованість прийняття рішення про видачу кредиту. Вирішення цього питання неможливе без використання системи оцінки та управління ризиками. Кредитний ризик є одним з найбільш значущих і займає центральне місце серед банківських ризиків. Крім того він є причиною виникнення проблемної заборгованості та втрат, пов'язаних з дефолтом позичальника. Оскільки ризики впливають на прибутковість, розвинутий ризик-менеджмент

стає необхідним інструментом управління кредитної установи.

Проблема ризиків в банківській системі розглядається багатьма вітчизняними та зарубіжними вченими і дослідженнями. Зокрема, серед вітчизняних вчених питання ризиків в банківській діяльності розглядали У.В. Владичин, О.А. Криклій, О.Д. Стешенко, Н.Ф. Єфремова. Однак, існує ряд питань для подальшого дослідження впливу ризик-менеджменту в банках.

Метою даного дослідження є висвітлення сутності управління кредитним ризиком комерційного банку на сучасному етапі розвитку банківської діяльності.

Кредитні ризики займають домінуюче місце в системі банківських ризиків і є невід'ємною складовою сукупного банківського ризику. У сучасній економічній літературі існує багато визначень кредитних ризиків, однак за своєю суттю вони тотожні між собою.

За визначенням У.В. Владичина, кредитний ризик – це наявний або потенційний ризик для надходжень та капіталу, який виникає через неспроможність сторони, що взяла на себе зобов'язання виконати умови будь-якої фінансової угоди із банком або в інший спосіб, виконати взяті на себе зобов'язання. Підвищений рівень ризиковості кредитних операцій може бути причиною не тільки погіршення ліквідності банку і зменшення прибутковості, а й невиконання своїх зобов'язань перед клієнтами, наслідком чого буде банкрутство, втрата коштів вкладників, порушення системи організації безготівкових розрахунків в народному господарстві [1].

Однією з причин виникнення кредитного ризику є нездатність позичальника до створення адекватного майбутнього грошового потоку в зв'язку з непередбаченими несприятливими змінами в діловому та економічному і політичному оточенні, в якому він знаходиться. Причиною виникнення кредитного ризику можна вважати також неврахування впливу ділового циклу на кредитоспроможність позичальника та невпевненість в майбутній вартості і якості (ліквідності і можливості продажу на ринку) застави під кредит [3].

Відповідно до кредитної політики банку будується система управління кредитним ризиком. До основних елементів системи управління кредитним ризиком відносяться [4]:

- організаційне забезпечення кредитної діяльності;
- система лімітів і нормативів;
- оцінка заявок на кредит і кредитоспроможності позичальника;
- кредитний моніторинг;
- управління кредитним портфелем;
- відновлення проблемних кредитів.

Управління кредитним ризиком банку спрямоване на зниження ймовірності невиконання позичальником своїх зобов'язань, мінімізацію фінансових витрат банку у разі невиконання позичальниками своїх фінансових зобов'язань, зменшення кількості та масштабів високоризикованих кредитних операцій, вжиття відповідних заходів у випадку настання ризику.

До основних заходів щодо управління кредитним ризиком належать такі [2]:

1. Формування політики управління ризиками. Вона має передбачати заходи щодо подолання негативних ситуацій спрямованих на пом'якшення наслідків тих із них, які неможливо передбачити повністю. Кредитний комітет банку повинен розглядати тільки ті кредитні заявки, які відповідають політиці управління ризиками, що були сформованими у конкретні банківській установі.

2. Надання рекомендацій, що регламентують процедуру укладення кредитної угоди.

3. Розробка внутрішньої системи банківських лімітів. Вони забезпечують диверсифікацію кредитного портфеля за різноманітними факторами

(термінами, сферами економічної діяльності, суб'єктами кредитування, видами кредитів, територіями).

4. Збір інформації про кредитний ризик і використання системи його оцінки.

5. Створення системи моніторингу кредитного ризику в режимі реального часу із застосуванням спеціальних комп'ютерних програм обліку та аналізу даних.

Отже, управління кредитним ризиком є домінуючою функцією управління всією системою банківських ризиків, які здійснюються комплексно та поетапно на стратегічному, тактичному та оперативному рівнях. Управління кредитним ризиком – це багаторівневий, строго регламентований процес, де кожний підрозділ має чіткий перелік цілей, задач та функцій, а також модель і механізм побудови системи управління кредитним ризиком, використання яких у практичній діяльності банківських установ призведе до збільшення ефективності управління, що буде здійснюватися у тісній взаємодії зі всіма внутрішніми підрозділами банку, які реалізують та контролюють кредитний процес.

Література:

1. Владичин У.В. Банківське кредитування: навч. посібник / У. В. Владичин. – К.: Атіка, 2008. – 648 с.

2. Єфремова Н.Ф. Побудова та складові системи управління кредитним ризиком комерційного банку [Електронний ресурс] / Н.Ф. Єфремова, О.О. Матухно, К.С. Дадонова // Ефективна економіка : електронне наукове фахове видання. – Електронні дані. – [Дніпропетровськ : Дніпропетров. держ. аграрний ун-т : ТОВ "ДКС Центр", 2013]. – № 1. – Режим доступу: www.economy.nayka.com.ua

3. Криклій О.А. Управління кредитним ризиком банку : монографія / О.А. Криклій, Н.Г. Маслак. – Суми : ДВНЗ "УАБС НБУ", 2008. – 86 с.

4. Стешенко О.Д. Управління кредитним ризиком комерційного банку/ О.Д. Стешенко, А.П. Нікітенко // Вісник економіки транспорту і промисловості № 42: зб. наук.-практ. ст. – Харків: Вид-во Укр ДАЗТ, 2013. – 328 с.

ЩОДО НАСЛІДКІВ НЕСТАБІЛЬНОСТІ ПОПИТУ НА ВУГІЛЬНУ ПРОДУКЦІЮ

Сердюк О.С.
кандидат економічних наук, науковий співробітник
Трушкіна Н.В.
науковий співробітник
Інститут економіки промисловості НАН України
м. Київ, Україна

Дослідження виконано в рамках науково-дослідної роботи ІЕП НАН України «Розвиток публічно-приватного партнерства у процесі модернізації вугільної промисловості та теплової енергетики» (номер держреєстрації 0115U001638).

У сучасних економічних умовах попит на продукцію є одним з ключових чинників, що впливає на господарську діяльність підприємств незалежно від напряму їх діяльності. Саме від попиту залежать обсяги реалізованої продукції, що безпосереднім чином позначається на економічному результаті роботи підприємств. Однак зміни у попиті призводять до різних наслідків залежно від устрою економічної системи. В умовах ринкової економіки зміна попиту спричиняє еквівалентну зміну пропозиції за рахунок корегування рівноважної ціни (рис. 1).